

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnon monimuotoisuusstrategiasta 2025.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että luonnon monimuotoisuusstrategia perustuu kansainvälisiin sitoumuksiin, joihin Suomen on vastattava. Strategian toimeenpanossa korostuu strategian oikeudenmukainen toimeenpano. Keski-Pohjanmaan liitto korostaa, että kansallisten tavoitteiden asettamisessa ja keinojen toimeenpanossa huomioidaan alueiden erilaisuus ja osaaminen sekä se, että alueilla tulee olla mahdollisuus myös päättää ja toimeenpanna strategiassa esitetyjä tavoitteita aluelähtöisesti.

Strategian lähtökohdissa on hyvin tuotu esiin eri näkökulmia sen tarkastelussa. Hankaluutena on asioiden ennustettavuus, kuten luonnoksessa mainitaan esim. luontotyyppien kehitystrendi, jota ei voida vielä arvioida. Strategialuonnoksessa esitettäväksi toteutettavien toteutettavien kestävyysmurrostoimenpiteiden tulee olla kuvattuna ymmärretysti ja siten, että haluttu tavoitetilä voidaan mieltää oikeuden, tavoitetta pidetään oikeudenmukaisena ja että jokainen voi ymmärtää luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyden.

3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet

Tavoite on tiukka ja vihreän siirtymän tavoitteet mm. energian suhteen asettavat myös haasteita luonnon monimuotoisuuden säilymiselle.

Strategian päätavoite jakautuu 22:ksi tarkemmaksi tavoitteeksi sekä näiden osatavoitteiksi, jotka mahdollistavat sekä strategian toimeenpanon, että sen vaikuttavuuden seurannan. Keski-Pohjanmaan liitto pitää päätavoitteen jakamista osatavoitteiksi hyvänä ratkaisuna.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että tavoitteiden toteuttamisessa on tarpeen huomioida Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman KIS2035 ja Kansallisen metsästrategian KMS2035 tavoitteet mahdollisten ristiriitojen välttämiseksi. Toisaalta luonnon monimuotoisuusstrategiassa tulee tuoda esille muiden kansallisten strategioiden ne toimenpiteet, jotka tukevat luonnon monimuotoisuusstrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Keski-Pohjanmaan liitto tuo esille, että strategiassa elinympäristöjen säilyttämisen merkitys ja niiden pirstaleisuuden vähentäminen tulisi tuoda esille voimakkaammin. Tähän voidaan vaikuttaa maankäytön ja viherrakenteen suunnittelulla sekä eri maankäyttömuotojen yhteensovittamisella, jossa maakuntakaavoituksen rooli korostuu. Esimerkiksi ekologiset yhteydet ja suojeluverkostojen kytkeytyneisyys maakunnan sisällä ja yli maakuntarajojen voidaan huomioida maakuntakaavoituksessa alueiden erityispiirteet huomioiden, jolloin turvataan lajien elinympäristöt, mutta samanaikaisesti voidaan yhteensovittaa aluevarauksia muuhun maankäyttöön kuten metsätalouteen, kaivostoimintaan ja tuulivoimaan.

Suojelutavoitteet edellyttävät alueiden ja kuntien kuulemista, jotta alueiden kehittäminen ja maankäytön, elinkeinojen, palvelujen, liikenteen kokonaisuus kyetään paremmin turvaamaan kokonaiskestävyyden periaatteen mukaisesti.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että strategiassa esille nostetun maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden ja elinympäristöjen säilymisen merkitys. Luonnon monimuotoisuuden seurattavat ulottuvuudet ovat tarpeellisia ja kuvaavat hyvin luonnon tilaa ja sen kehittymistä. Keski-Pohjanmaan liitto pitää perusteltuna, että jatkossa keskitytään entistä enemmän uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojeluun. Yksityiskohtaisia suojelun tavoitteita voidaan asettaa vain sellaisille luonnon monimuotoisuuden ominaisuuksille, joiden kehityksestä on syntynyt vähintään kohtalainen tietotaso. Viranomaistyössä esim. maakuntakaavoituksen osalta tulee on käytettävissä tutkittu, varmistettu ja ajantasainen aineisto niistä asioista mitä ottaa huomioon mm. kaavoituksessa.

Elinympäristöjen laadun parantamisessa on tunnistettu metsien hoidon ja käytön rooli. Alueiden erilaisuus huomioiden on oleellista, että tämä tavoite kytketään alueellisten metsäohjelmien laatimiseen ja toteuttamiseen, jolloin voidaan huomioida alueiden erityispiirteet ja turvataan suojelutavoitteiden ja metsien taloudellinen käyttö.

Rakennetun ympäristön merkitystä luonnon monimuotoisuudelle tulee tuoda luonnoksessa selkeämmin esille. Kaavoitus ohjaa maankäyttöä ja yhteensovittaa eri maankäyttömuotojen tarpeet. Kaavoitus on tulevaisuuden suunnittelua ja sen avulla voidaan edistää myös luonnon monimuotoisuutta.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Strategiassa tavoitteeksi on asetettu suojelupinta-alan kasvattaminen 30 prosenttiin Suomen maa-alueiden ja sisävesien sekä merialueiden pinta-alasta vuoteen 2030 mennessä. Strategian mukaan Suomessa on EU:n yhteisten tavoitteiden mukaisesti sitouduttava siihen, että vähintään 10 % maa- ja merialueista on tiukasti suojeltua. Jatkovalmistelussa on tarpeen selvittää, mitä suojelupinta-alan kasvattaminen tulee käytännössä tarkoittamaan sekä millaisin rajoituksin ja toimenpitein niiden luontoarvojen säilyttämistä ja lisäämistä tehokkaimmin edistettäisiin. Suojelusuunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden monimuotoisuus ja toisaalta alueiden erilaisuus ja olosuhteet. Tavoitteiden asettamisessa tulee ottaa huomioon alueiden erilaisuus ja suojeltavan alueen laatu, jolloin suojelutavoitteet voidaan kohdistaa sellaisille alueille, jotka ovat tosiasiallisesti merkityksellisiä ja arvokkaita suojelutavoitteiden näkökulmasta. Siten suojelutavoite 10 % tulee olla joustava ja tarvepohjaisesti muodostettu sen mukaisesti, missä suojelutarpeita tunnistetaan eikä kategorinen kaikkia alueita yhtämittaisesti sitova.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että suojelutavoitteissa otetaan huomioon myös alueelliset erityistekijät ja elinkeinoelämän tarpeet tasapainoisesti. Yhtä lailla ruokahuolto ja sitä kautta huoltovarmuus ovat maallemme erityisen tärkeitä. Nämä tekijät on huomioitava myös luonnon monimuotoisuusstrategian toteuttamisessa.

Metsät ovat laajin elinympäristö ja uhanalaisten lajien kannalta merkittävä, jolloin metsiin kohdistuu suojelupainetta. EU:n biodiversiteettistrategian kaikille jäsenmaille yhteisen tavoitteen mukaisesti Suomessa sitoudutaan suojelemaan tiukasti kaikki jäljellä olevat vanhat ja luonnontilaiset metsät vuoteen 2030 mennessä. Luonnon monimuotoisuusstrategian mukaan niiden suojelu kasvattaa erityisesti Pohjois-Suomen metsien suojelupinta-alaa. Keski-Pohjanmaan liitto pyytää jatkovalmistelussa selvittämään, onko Etelä- ja Keski-Suomen suojeluverkossa otettu riittävästi huomioon juuri ne metsätyypit, joilla on eniten uhanalaisia lajeja.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Strategiassa tuodaan esille, että julkisen hallinnon tulee taata riittävät osallistumismahdollisuudet luonnon monimuotoisuutta koskevaan päätöksentekoon, suunnitteluun ja toimeenpanoon eri tasoilla kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että alueille ja maakunnille turvataan riittävät henkilö- ja taloudelliset resurssit, jotta niille annetut tavoitteet ja toimenpiteet voidaan toteuttaa. Kaavoitustyötä varten on oltava myös yleisesti hyväksyttävästi muodostetut ja ajantasaiset tiedot saatavilla. Lisäksi on tehtävä yhteistyötä mm. valtion tutkimuslaitosten kanssa, jotta heiltä saadaan tarvittavat tiedot huomioitavaksi mm. alueiden käytön suunnittelussa.

Strategiassa on tunnistettu politiikkajohdonmukaisuus, jolloin eri politiikkatoimet ovat keskenään linjassa. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että osallistumismahdollisuudet päätöksentekoon turvataan kaavoituksessa, alueellisten luonnonsuojelun toimeenpanosuunnitelmien laatimisessa ja kansallisten, luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavien strategioiden ja suunnitelmien valmistelussa. Yhteistyötä tulee vahvistaa myös hallinnon ja luonnon monimuotoisuuteen suoraan vaikuttavien toimijoiden kanssa, kuten maanomistajien ja elinkeinoelämän kanssa. Strategiassa tuodaan myös esille lasten ja nuorten ilmaisemia huolia luonnon tilasta, jotka on myös tärkeää ottaa huomioon päätöksenteossa.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että Suomen osalta korostuvat kansallisten tavoitteiden edistäminen ja toimenpiteiden alueellinen oikeudenmukaisuus. Myös alueellisten erojen huomioon ottaminen ja alueiden merkitys tavoitteiden saavuttamisessa ja toimenpiteiden jalkauttamisessa tulee tuoda esille. Myös sosiaalinen kestävyys ja hyväksyttävyyys on pidettävä Suomen tavoitteissa ekologisen kestävyuden rinnalla. Suomen pitäisi painottaa maailmalla toiminnassaan koulutusta ja hyvien toimintatapojen vientiä kehittyviin maihin.

Muita huomioita luonnoksesta

-

Kaiponen Jyrki
Keski-Pohjanmaan liitto

Kiviniemi Reijo
Keski-Pohjanmaan liitto